

LAKIALOITE 99/2014 vp

Laki sairausvakuutuslain 9 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PERUSTELUT

Aloitteessa ehdotetaan sairausvakuutuslakia muutettavaksi siten, että puolisoiden välien rikkoutumisesta johtuva erillään asuminen ei poista oikeutta vanhempainrahaan ja isyysrahaan, jos lasten elatuksesta ja tapaamisoikeudesta on sovittu tuomiolla tai vahvistetulla sopimuksella ja edellyttäen, että äiti ei ole samanaikaisesti vanhempainvapaalla.

Lisäksi aloitteessa ehdotetaan sairausvakuutuslakiin muutosta, jonka mukaan ennen puolisoiden välien rikkoutumista ja erilleen muuttamista alkanut oikeus vanhempainpäivärahaan ja isyysrahaan on voimassa puolisoiden erilleen muuttamisesta huolimatta.

Nykyisen lain mukaan vanhempainpäivärahaa koskevia säännöksiä sovelletaan isään ja ottoisään, joka on avioliitossa lapsen äidin kanssa eikä asu välien rikkoutumisen vuoksi hänestä erillään. Lisäksi vanhempainpäivärahaa koskevia säännöksiä sovelletaan vakuutettuun, joka avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää lapsen äidin kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa, ei kuitenkaan vakuutettuun, joka avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää ottovanhemman kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa. Oikeus isyysrahaan tai siihen verrattavaan etuuteen on myös rekisteröidyn parisuhteen osapuolella, joka asuu

samassa taloudessa parisuhteen toisen osapuolen kanssa ja ottaa ottolapsekseen tämän enintään vuoden ikäisen lapsen.

Asia kytkeytyy laajempaan kysymykseen sosiaaliturvajärjestelmän nykyisestä, jo vanhentuneesta perhekäsitteestä, mikä johtaa erityisesti lapsiperheiden osalta avio- ja avoerotilanteessa kohtuuttomuuksiin lasten ja vanhempien yhteiselämän ja vanhemmuuden jatkumisen kannalta. Nykyisin sosiaaliturvajärjestelmässä etuuksien maksaminen isälle edellyttää perheeltä yhdessä asumista. Vastaavasti lasten kotihoidon tukea voi hakea ja saada ainoastaan vanhempi, joka asuu lapsen kanssa samassa taloudessa. Niin sanotulla "etävanhemmalla" ei ole oikeutta kotihoidon tukeen.

Samoin yleisen asumistukilain mukaan etävanhemmalle maksettavaa asumistukea myönnettäessä lasten lukumäärä ei lisää etävanheman tukineliöitä, vaikka lapset olisivat yhteishuoltajuudessa tai tapaamisoikeus olisi vahvistettu tuomiolla tai vahvistelulla sopimuksella lapsen elatuksesta ja tapaamisoikeudesta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sairausvakuutuslain 9 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 9 luvun 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa
678/2014, seuraavasti:

9 luku

Vanheimpainpäivärahat

1 §

Oikeus vanhempainpäivärahaan

— — — — —
Vanhempainpäivärahaa koskevia säännöksiä sovelletaan isään ja ottoisään, joka on avioliitossa lapsen äidin kanssa. Puolisoiden välien rikkoutumisesta johtuva erillään asuminen ei poista oikeutta vanhempainrahaan ja isyysrahaan, jos lasten elatuksesta ja tapaamisoikeudesta on sovittu tuomiolla tai vahvistetulla sopimuksella ja edellyttäen, että äiti ei ole samanaikaisesti

vanhempainvapaalla Ennen puolisoiden välien rikkoutumista ja erilleen muuttamista alkanut oikeus vanhempainpäivärahaan ja isyysrahaan on voimassa puolisoiden erilleen muuttamisesta huolimatta. Lisäksi vanhempainpäivärahaa koskevia säännöksiä sovelletaan vakuutettuun, joka avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää lapsen äidin kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa, ei kuitenkaan vakuutettuun, joka avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää ottovanhemman kanssa yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2014

Aino-Kaisa Pekonen /vas
Kristiina Salonen /sd
Eila Tiainen /vas
Katja Taimela /sd
Markus Mustajärvi /vr
Jyrki Yrttiaho /vr
Jari Myllykoski /vas
Anna Kontula /vas
Silvia Modig /vas
Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Juho Eerola /ps
Erkki Virtanen /vas

Risto Kalliorinne /vas
Katja Hänninen /vas
Suna Kymäläinen /sd
Mikael Jungner /sd
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Hanna Tainio /sd
Paavo Arhinmäki /vas
Annika Lapintie /vas
Martti Korhonen /vas
Kari Uotila /vas
Mika Kari /sd
Johanna Jurva /ps